

Zadeva C-630/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

13. oktober 2021

Predložitveno sodišče:

Oberlandesgericht Stuttgart (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

12. oktober 2021

Tožeča stranka in pritožnica:

O. K.

Tožena stranka in nasprotna stranka v postopku s pritožbo:

Mercedes-Benz Bank AG

Predmet postopka v glavni stvari

Direktiva 2008/48 – Potrošniška kreditna pogodba – Pravica do odstopa – Rok za odstop – Iztek – Izpolnitev pogodbe v celoti – Pravice potrošnika – Pravica do vrnitve plodov in koristi

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

- (a) Ali je treba člen 14 Direktive 2008/48 razlagati tako, da potrošnik nima več pravice do odstopa, če sta obe stranki v celoti izpolnili kreditno pogodbo?
- (b) Če je odgovor na vprašanje (a) nikalen:

Ali člen 14 Direktive 2008/48 nasprotuje nacionalni ureditvi države članice, zaradi katere potrošnik ne more več uveljavljati pravice do odstopa od pogodbe, kadar sta obe stranki v celoti izpolnili kreditno pogodbo?

- (c) Če je odgovor na vprašanje (a) nikalen, odgovor na vprašanje (b) pa pritrdilen:

Ali člen 14(3) Direktive 2008/48 nasprotuje nacionalni ureditvi države članice, v skladu s katero ima potrošnik, ki je veljavno uveljavljal svojo pravico do odstopa, ki temelji na členu 14(1) Direktive 2008/48, v razmerju do kreditodajalca pravico do vrnitve plodov in koristi, ki jih je ta pridobil s plačili potrošnika, opravljenimi do odstopa od pogodbe?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS, zlasti člena 14 in 22.

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/65/ES z dne 23. septembra 2002 o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo in o spremembi Direktive Sveta 90/619/EGS ter direktiv 97/7/ES in 98/27/ES, zlasti člen 6.

Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zlasti člena 9 in 10.

Direktiva Sveta z dne 20. decembra 1985 za varstvo potrošnika v primeru pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov (85/577/EGS).

Navedene nacionalne določbe

Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik) v različici, ki je bila objavljena 2. januarja 2002 (BGBl. I, str. 42, 2909; 2003 I, str. 738), ki je bil nazadnje spremenjen s členom 1 zakona z dne 10. avgusta 2021 (BGBl. I, str. 3515), zlasti členi 242, 346, 357, 492 in 495.

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (uvodni zakon k civilnemu zakoniku) v različici, ki je bila objavljena 21. septembra 1994 (BGBl. I, str. 2494; 1997 I, str. 1061), ki je bil nazadnje spremenjen s členom 2 zakona z dne 10. avgusta 2021 (BGBl. I, str. 3515), zlasti člen 247(3) in (6).

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Banka Mercedes-Benz Bank AG je osebi O. K. kot potrošnici s pogodbo z dne 16. junija 2012 odobrila posojilo za financiranje kupnine za motorno vozilo. Obrestna mera zamudnih obresti, ki je veljala ob sklenitvi pogodbe, v pogodbeni dokumentaciji ni bila navedena.
- 2 Oseba O. K. je vrnila posojilo v skladu s pogodbo. Nato je banka Mercedes-Benz Bank AG maja leta 2015 sprostila ustrezna zavarovanja. S tem je bila kreditna pogodba v celoti izpolnjena.
- 3 Oseba O. K. je z dopisom z dne 25. septembra 2018 odstopila od kreditne pogodbe.
- 4 Banka Mercedes-Benz Bank AG odstopa ni štela za veljavnega. Nato je oseba O. K. vložila tožbo pri Landgericht Stuttgart (deželno sodišče v Stuttgartu, Nemčija). Zahteva vračilo plačanih zneskov. Poleg tega naj banka Mercedes-Benz Bank AG za plodove in koristi, ki jih je pridobila s temi zneski, plača obresti v višini veljavne temeljne obrestne mere, povečane za pet odstotnih točk.
- 5 Landgericht Stuttgart (deželno sodišče v Stuttgartu) je tožbo zavrnilo. Opozarja, da je bila kreditna pogodba v celoti izpolnjena in da so od takrat minila več kot tri leta. Oseba O. K. naj se zato v skladu z načelom dobre vere (člen 242 BGB) ne bi več mogla sklicevati na pravico do odstopa od pogodbe.
- 6 Oseba O. K. je zoper sodbo Landgericht Stuttgart (deželno sodišče v Stuttgartu) vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču.

Bistvene trditve strank postopka v glavni stvari

- 7 Oseba O. K. meni, da se rok za njen odstop ni iztekel, saj rok za odstop od pogodbe sploh še ni začel teči. Oseba O. K. naj ne bi prejela vseh informacij, ki naj bi bile potrebne na podlagi prava Unije (člen 14(1)(b) v povezavi s členom 10(2) Direktive 2008/48) in ustreznih nacionalnih predpisov.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

Vprašanje (a)

- 8 V Direktivi 2008/48 ni izrecno določeno, ali in, če je odgovor pritrdilen, kdaj pravica do odstopa na podlagi člena 14 Direktive ugasne.
- 9 Predložitveno sodišče meni, da obstajajo številni argumenti za to, da ni več pravice do odstopa, kadar sta obe stranki v celoti izpolnili kreditno pogodbo:

- uvodna izjava 34 Direktive 2008/48 (glej sklepne predloge generalnega pravobranilca G. Hogana v zadevah C-33/20, C-155/20 in C-187/20, Volkswagen Bank in drugi, EU:C:2021:629, točka 107);
 - namen zahtev po informacijah v skladu s členom 10 Direktive 2008/48 (glej sklepne predloge generalnega pravobranilca G. Hogana v zadevah C-33/20, C-155/20 in C-187/20, Volkswagen Bank in drugi, EU:C:2021:629, točka 108);
 - sodna praksa Sodišča v zvezi z Direktivo 85/577 (sodba z dne 10. aprila 2008, Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, točka 41 in naslednje);
 - člen 6(2)(c) Direktive 2002/65 (glej sodbo Sodišča z dne 11. septembra 2019, Romano, C-143/18, EU:C:2019:701, točka 39);
 - uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe v skladu s členom 14(1) Direktive 2008/48 ni časovno omejeno (sodba Sodišča z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točka 117). Vendar bi bila pravica brez kakršne koli omejitve v pravnih ureditvah držav članic, kolikor je razvidno, brez primere;
 - glede na cilj zagotavljanja visoke ravni varstva potrošnikov je pravica brez kakršne koli omejitve verjetno tudi nesorazmerna (glej po analogiji sodbo Sodišča z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 72).
- 10 Argument proti prenehanju pravice do odstopa od pogodbe po izpolnitvi pogodbe v celoti pa bi bil lahko, da je cilj časovno neomejene pravice do odstopa od pogodbe tudi odvrčanje in sankcioniranje (sodba Sodišča z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točka 124 in naslednje).
- 11 Vendar predložitveno sodišče meni, da je ta vidik manj pomemben iz naslednjih razlogov:
- kaznovalna in odvrčilna narava pravice do odstopa v Direktivi 2008/48 ni izrecno poudarjena (glej uvodno izjavo 34 Direktive, v kateri je sklicevanje na približevanje postopkov za uresničevanje pravice do odstopa od pogodbe na podobnih področjih);
 - Direktiva 2011/83, v kateri zakonodajalec Unije določa, da se odstopni rok po določenem času izteče (člen 9(2)), in sicer tudi v primeru opustitve informiranja o pravici do odstopa od pogodbe (člen 10);
 - po izpolnitvi pogodbe v celoti informacij o pravicah in obveznostih na podlagi pogodbe ni več mogoče smiselno naknadno podati;
 - na podlagi načela pravne države, ki velja tudi v pravu Unije, je pogoj za kaznovanje, da bi se lahko oseba, ki je zavezana nekaj storiti ali opustiti, vedla,

kot narekuje pravo. Vendar določbe člena 10(2) Direktive 2008/48 na številnih mestih niso natančne in so formulirane tako, da je možnih več razlag. Razlage nemškega zakonodajalca in Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) v več primerih na koncu niso vzdržale presoje Sodišča (glej sodbi Sodišča z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, in z dne 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, točka 49).

Vprašanje (b)

- 12 Če je od sklenitve kreditne pogodbe minil določen čas in je pogodba v celoti izpolnjena, je lahko sklicevanje potrošnika na njegovo pravico do odstopa iz člena 14(1) Direktive 2008/48 na podlagi nacionalnega prava v posameznem primeru v nasprotju z načelom dobre vere (sodna praksa najvišjih nacionalnih sodišč). V skladu s členom 242 BGB mora dolžnik namreč svoje obveznosti izpolnjevati v dobri veri ob upoštevanju sprejetih poslovnih običajev.
- 13 Postavlja se vprašanje, ali člen 14(1) Direktive 2008/48 nasprotuje tej razlagi nacionalnega prava.
- 14 Predložitveno sodišče meni, da temu nasprotujejo razlogi, navedeni zgoraj v točkah 9 in 11, zlasti:
 - sodna praksa Sodišča v zvezi z Direktivo 85/577 (sodba z dne 10. aprila 2008, Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, točka 41 in naslednje);
 - Direktiva 2011/83, v kateri zakonodajalec Unije določa, da se odstopni rok po določenem času izteče (člen 9(2)), in sicer tudi v primeru opustitve informiranja o pravici do odstopa od pogodbe (člen 10).

Vprašanje (c)

- 15 Direktiva 2008/48 niti v členu 14(3) niti drugje ne določa, katere pravice ima potrošnik po veljavnem odstopu od pogodbe.

- 16 Na podlagi nacionalnega prava ima potrošnik po veljavnem odstopu od pogodbe pod nekaterimi pogoji ne le pravico do povračila njegovih plačil (plačil obresti in obrokov glavnice), ampak tudi pravico do vrnitve plodov in koristi, ki jih je kreditodajalec pridobil z njegovimi plačili; če je kreditodajalec banka, se domneva, da je pridobil take plodove in koristi, in sicer v višini zamudnih obresti, ki jih lahko zahteva (sodna praksa najvišjih nacionalnih sodišč). V obravnavanem primeru je to veljavna temeljna obrestna mera, povečana za pet odstotnih točk.
- 17 V skladu s sodno prakso Sodišča države članice, kar zadeva pogodbe, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2008/48, ne smejo sprejeti obveznosti za pogodbene stranke, ki s to direktivo niso določene, če gre za harmonizirane določbe te direktive na področju, na katero se te obveznosti nanašajo (sodba z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točki 107 in 108).
- 18 Člen 14(3) Direktive 2008/48 vsebuje določbe o pravnih posledicah veljavnega odstopa od pogodbe. Vendar so določene zgolj pravice kreditodajalca.
- 19 Zato se postavlja vprašanje, ali Direktiva 2008/48 vsebuje harmonizirane določbe za celotno področje pravnih posledic veljavnega odstopa od pogodbe – kar bi pomenilo, da države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi (člen 22(1) Direktive 2008/48) – ali zgolj za področje pravic kreditodajalca. Zadnjenavedeni možnosti nasprotuje cilj vzpostavitve pravega notranjega trga (glej uvodni izjavi 7 in 9 Direktive 2008/48).
- 20 Če bi se vendarle izkazalo, da Direktiva 2008/48 vsebuje harmonizirane določbe zgolj za področje pravic kreditodajalca, bi lahko države članice pravice potrošnika, ki v členu 14(3) Direktive niso določene, v skladu s členom 23 Direktive določile kot kazen. Razlog za to, da se od kreditne pogodbe odstopi več kot 14 dni po sklenitvi pogodbe, je namreč praviloma verjetno kršitev zahteve po informacijah.
- 21 Vendar bi morala biti taka kazen v skladu s členom 23, drugi stavek, Direktive 2008/48 sorazmerna. Kadar je kreditna pogodba že v celoti izpolnjena, je to načeloma verjetno izključeno (glej točko 9 zgoraj). Če bi se pravica do vrnitve plodov in koristi, opisana zgoraj v točki 16, priznala, bi imel namreč odstop potrošnika od kreditne pogodbe po njeni izpolnitvi v celoti za potrošnika enak učinek, kot da bi z vsakim od svojih plačil opravil denarno naložbo, obrestovano po veljavni temeljni obrestni meri, povečani za pet odstotnih točk, pri čemer bi lahko z odstopom od pogodbe čakal poljubno dolgo časa.
- 22 Uvodna izjava 35 Direktive 2008/48, v skladu s katero ta direktiva ne bi smela posegati v predpise držav članic glede vračila blaga ali s tem povezanih vprašanj, v obravnavanem primeru verjetno ni upoštevna, ker gre pri pravici do vrnitve

plodov in koristi za ureditev, ki se neposredno navezuje na odstop od kreditne pogodbe.

DELOVNI DOKUMENT